

Povodom usvajanja Rezolucije Predstavničkog doma Kongresa SAD o „genocidu nad Jermenima“

Antiturski i antiazerbejdžanski potez

Prof. dr Eldar Hasanov

Rezolucija o takozvanom genocidu nad Jermenima koju je usvojio Predstavnički dom SAD, 28. oktobra 2019. godine, ne uklapa se ni u kakve okvire sa političke, pravne i istorijske tačke gledišta. Smatram da je usvajanje te Rezolucije brzopleta odluka kojom su uzeti u obzir samo kratkoročni interesi u istoriji odnosa SAD i Turske koje su dugi niz godina bili saveznici. Kako se ispostavilo, data Rezolucija nema nikakvu snagu. Neke zemlje koje su do sada štitele Jermene periodično su iznosile različite odluke i rezolucije u vezi sa pseudogenocidom. U stvarnosti ta „dokumenta“ ništa nisu promenila, kao što ne menja ni gorepomenuta Rezolucija. Ali, sažaljenje izaziva politika koja služi kratkoročnim neosnovanim interesima i činjenica da je zakonodavni organ jedne države potpao pod uticaj zlonamernih lobiranih interesa koji su postali politički instrument u rukama jermenskih političara. Takav odnos samo doprinosi tome da turska država i turski narod

tenzijama Jermena, a ne geopolitičkim interesima SAD. Ako obratimo pažnju na spisak i hronološki redosled malobrojnih država koje priznaju „genocid nad Jermenima“, možemo se uveriti da su te zemlje neprijateljski nastrojene prema Turskoj, ili se pak, nalaze pod uticajem jermenske dijaspor. To jest, još jednom se uveravamo da „genocid nad Jermenima“, u rukama nekih država, predstavlja političko oruđe, jeftino sredstvo koje jermenski politički lideri koriste kako bi po svaku cenu dostigli „solidarnost“ jermenskog naroda, političku igru koja nema nikakve perspektive.

U ovom slučaju treba napraviti mali istorijski pregled. Jermeni su u Osmanskoj imperiji i u Turskoj bili jedan od najprivilegovanijih naroda. Imali su svoje škole, a kasnije i posebne liceje, crkve, bili su na najvišim funkcijama. Bez obzira na sve to, grupa nezahvalnih Jermena počela je da izdaje novine i knjige putem kojih su otvoreno vodili antiosmansku i antitur-

nom su niotkuda 1915. godine, kada su sve snage bile usmerene na borbe u Prvom svetskom ratu, Osmanlije rešile da organizuju „genocid“? Drugi apsurd je u tome što je kroz istoriju postojalo mnogo imperija koje danas imaju direktne, ili indirektno, naslednike. Zašto se onda ne pozivaju na snošenje odgovornosti naslednici i tih imperija?

Čak su 10. oktobra 2009. godine ministri spoljnih poslova Turske i Armenije u Cirihu potpisali „Protokol o uspostavljanju diplomatskih odnosa“ i „Protokol o razvoju bilateralnih odnosa“. U skladu sa drugim protokolom predviđeno je osnivanje komisije uz učešće jermenskih, turskih, švajcarskih i drugih međunarodnih eksperata. Komisija je trebalo da usmeri svoju delatnost na ponovno uspostavljanje poverenja između dva naroda, kao i da pripremi preporuke za rešavanje problema putem objektivnog naučnog istraživanja istorijskih dokumenata i arhivskih materijala. Niz jermenskih eksperata, kao i neki zapadni mediji koji su bili pod njihovim uticajem, ocenili su potpisivanje datog protokola kao zvanično priznavanje sumnjivih pretenzija povodom „genocida“ od strane same Armenije. Ipak, Armenija je sa njoj svojstvenoj prevrtljivosti uspešla da se iščupa i iz te situacije. Bilo bi objektivnije i logičnije da su članovi Predstavničkog doma SAD usvojili rezoluciju o objavljivanju arhiva Armenije, jermenskih patrijarha i arhiva „Dašnakcutjun“ u Masačusetsu.

Postoje hiljade izvora koji svedoče o neosnovanosti i netačnosti pretenzija o „genocidu nad Jermenima“. Članovi Predstavničkog doma SAD možda i ne znaju za te izvore, ali sigurno su čuli bar izjave poznatog stručnjaka za ustavno pravo Amerike i međunarodno pravo,

Osmanske arhive su otvorene, a Jermeni ne žele da objave svoje arhive. Sprečavanje pobune protiv vlade ne može se smatrati genocidom. Jermeni su podigli ustanak protiv države u kojoj su živeli. Kako se to može nazvati? Samo izdajom domovine“. Čak su i vojnici koji su ratovali sa Osmanskom imperijom bili užasnuti nemilosrdnom surovošću Jermena prema civilima. Tako je ruski oficir Hlebov podneo raport o otkazu, objasnivši ga sledećim rečima: „nemoguće je sa strane posmatrati kako jermenske jedinice ubijaju nevine Turke“. Nemilosrdna ubistva 2,5 miliona civilnih lica, koja su počinili Jermeni u periodu od 1905. do 1922. godine u Erzerumu, Vani, Garsu, Igdiru, Erzindžanu, Bitlisu, Muradiji, Malazgirtu, Sarikamišu, Diarbakiru, Muši, Bakuu, Šamahi, Gubi, Hačmazu, Lankaranu, Hadžigabuli, Saljanu, Zangezuru, Karabahu i Nahčivanu, dokazana su zvaničnim dokumentima i činjenicama. Zašto onda države koje ratuju za pravednost zatvaraju oči pred time i čute?

„Ugnjetavani Jermeni“ koji mole parlamente nekih zemalja da priznaju genocid nad njima istovremeno podižu u Jerevanu spomenik Garagenu Nždeu, zagovorniku fašističke ideologije, organizatoru i neposrednom izvršiocu surovih ubistava Turaka i Azerbejdžanaca, proglašavaju herojima lica koja su u celom svetu priznata za teroriste, kao što su Andranik Ozanjan, Dro, Varužan Karapetjan, Monte Melkonjan, Vazgen Sarkisjan. To još jednom dokazuje fašističku, antitursku, antiazerbejdžan, koje su krajem 18. veka pokretali i podržavali neki evropski centri, zapravo bilo sastavni deo plana o uništenju Osmanske imperije i prisvajanja njenih teritorija. Taj plan je bio na agendi Berlinskog kongresa 1878. godine. Posle unošenja 61. člana o davanju autonomije Jermenima u Istočnoj Anatoliji u Berlinski traktat, Jermeni su

postaju sve jači, čvršći i povezaniiji.

U svetu vlada nepravda. Tako će i ostati sve dok oni, koji su ocenili događaj star sto godina, zaboravljaju surova ubistva turskih diplomata i članova njihovih porodica u Evropi i zemljama Severne Amerike od strane terorističke organizacije ASALA u periodu od 1975. do 1983. Jedan od jasnih primera toga je ubistvo turskog ambasadora Galiba Balkara u Beogradu, 9. marta 1983. godine, od strane dvojice jermenskih terorista - Andranika Bogosjana i Rafija Eljbejkjana. Istorijski su ambasadori uvek smatrani neprikosnovenima. Kada su pred očima cele Evrope - u Parizu, Beču, Briselu, Vatikanu, Madridu, Atini, Ženevi, Lisabonu (i u samoj Americi - u Santa Barbari, Los Angelesu, Bostonu), turske diplomate ubijali šehidi, zar nisu neke zemlje radile sve što je bilo u njihovoj moći da teroristi izbegnu kaznu? Ako je pre 100 godina ceo svet bio uzdrman Prvim svetskim ratom i ginuli su milioni ljudi, kako možemo govoriti samo o pogibijama Jermena u takozvanom genocidu i zatvarati oči pred genocidom u Hodžaliju izvršenom pre 27 godina sa posebnom surovošću, koji je dokazan činjenicama i argumentima?

Sistemi međunarodnog prava i međunarodnih odnosa nazaduju. Na čelo političke borbe su došli dvostruki standardi, neobjektivni pristupi sa predrasudama. To ne može dugo da traje. Međunarodna zajednica je već mnogo opreznija. Sad svi znaju ko je ko i kakve se zakulisne političke intrige stvaraju. Neki o tome otvoreno govore, a neki iz određenih razloga čute. Ipak, realnosti postaju sve jasnije. Turska u svom regionu i na svetskoj političkoj areni ima veliku težinu i autoritet, to je zemlja sa istorijom dugom hiljadu godina. Treba znati koja je cena saveza sa Turskom. Ovakve rezolucije služe nepravdanim i neosnovanim pre-

sku propagandu. Čak i za vreme rata Jermeni koji nisu služili u Osmanskoj vojsci, zbog pripadnosti nemuslimanskom narodu, bavili su se samo sopstvenim bogaćenjem, trgovinom, sticanjem zemljišta, različitim zanatima. Po pravilu, vojsku su služili samo kao plaćeni vojnici (dakle, čak i svoju tadašnju domovinu su štitali za novac). U arhivskim dokumentima su takođe zabeleženi masovni slučajevi izdaje Jermena koji su služili u Osmanskoj vojsci, njihovih prelazaka na stranu neprijatelja, dezertstva, i to je dostiglo takve razmere da je vlast u cilju sprečavanja tragičnih posledica bila primorana da preduzme posebne mere i da ih masovno demobilizuje.

A zatim, kada se Osmanska vojska borila u Prvom svetskom ratu, Jermeni, prema kojima su se oni odnosili kao prema rodenima, sa kojima su delili krv i hleb, pokušali su da im zabodu nož u leđa, da demonstriraju svoju snagu na nezaštićenoj deci, ženama i starcima, ubijajući hiljade nenaoružanih civila. A Osmanskoj imperiji koja je želela da odgovori na ova nedela će pripisati genocid. Bez obzira na sve to beskonačne izdaje, Jermeni i dan danas apsolutno punopravno žive u Turskoj, slobodno ispovedaju svoju veru, imaju predstavnike u parlamentu. Sve je to pokazatelj humanizma i tolerancije Turske.

Turska strana predlaže da se otvori pristup arhivama, ali Armenija to ne radi. Zašto? Ako se, kako tvrdite, desio genocid, zašto ne iskoristite tu priliku i ponovo uspostavite istorijsku pravednost? Odgovor je jednostavan - i sami vrlo dobro znate da nikakvog genocida nije bilo i nije moglo biti. To je samo plod vaše bolesne mašte. Kako je tako nešto moguće, ako vekovima Jermenima koji su živeli u Osmanskoj imperiji nije falila ni dlaka s glave i date su im bile sve moguće privilegije i povlastice? I jed-

savetnika bivšeg predsednika SAD Ronalda Regana, Brusa Fejna: „U periodu dok je Regan bio predsednik, 1981. godine tokom istrage koje je sprovodila Bela kuća otkriveno je da su Jermeni uz podršku mahom Francuske i Rusije ubili dva miliona Osmanlija. Pretenzije Jermena o genocidu protiv njih nemaju nikakvu osnovu. Jermeni ne otvaraju svoje arhive jer ne žele da se sazna za ove činjenice. Osmanska imperija se sa brigom i poštovanjem odnosila prema nacionalnim manjinama. Manjine su slobodno ispovedale svoje vere i živele su u miru“. Fejn je, dodavši da i druge zemlje poput Amerike veruju izmišljotinama Armenije, podvukao da je „ovde glavno pitanje izdaja Jermena protiv svoje zemlje. Osmanlije su morale da se zaštite i spreče izdaju. Jermeni koji žive u SAD zarađuju veliki novac od laži o genocidu nad Jermenima. A Vlada SAD ne želi da to preseče jer je u igri veliki novac“.

Ili još jedan primer. Prema rečima Džastina Makartnija, profesora istorije na Univerzitetu u Luisvilu (SAD) „u našim rukama su hiljade dokumenata i dokaza. Ova dokumenta potvrđuju da su genocid počinili Jermeni, a ne Turci.

Turska strana predlaže da se otvori pristup arhivama, ali Armenija to ne radi. Zašto? Ako se, kako tvrdite, desio genocid, zašto ne iskoristite tu priliku i ponovo uspostavite istorijsku pravednost? Odgovor je jednostavan - i sami vrlo dobro znate da nikakvog genocida nije bilo i nije moglo biti

rešili da ostvare svoje ciljeve snagom oružja. Evropske države su na razne načine doprinosile formiranju oružanih jermenskih jedinica i pripremi ustanka. Partije Armenikan, Hnčak i Dašnakcutun koje su formirane uz podršku Evrope organizovale su u Anatoliji tajne oružane jedinice i terorističke grupe. Turski Jermeni su počeli masovno da ubijaju Turke u šest provincija Istočne Anatolije, koju su oni nazivali Zapadnom Armenijom - Erzurumu, Vani, Bitlisu, Harputu, Diarbekiru i Sivasu u cilju stvaranja nezavisne države na ovim teritorijama. Treba istaći i da je u 19. i 20. veku ruska vlada organizovala seobe nekoliko stotina hiljada Jermena iz Turske u Zakavkazje, većinom u azerbejdžanske gubernije Jelizavetpolj i Irevan, u Karabah, Zangezur, Nahčivan i Gjočaj. Jermeni su na osnovu toga, kao i na osnovu potpisivanja Gulistanskog i Turkmenskačkog sporazuma, na iskonski azerbejdžanskim teritorijama, naposljetku počeli da pretenduju na njih, ostajući verni svojoj prirodi. Uz podršku svojih pokrovitelja i koristeći vojnu silu okupirali su azerbejdžanske teritorije i nastavljaju da ih drže, premda privremeno, pod okupacijom.

Zapravo, gorepomenute činjenice i informacije nisu nove i nema u njima ničega iznenađujućeg. Zapadni istoričari i političari verovatno znaju za njih. Pravednosti radi treba istaći da su periodično, bez obzira na pretnje i pritiske, neki istoričari i naučnici bili smeli da opovrgavaju izmišljotine Jermena činjenicama i naučnim dokazima. Ipak, neblagonaklon odnos parlamenta određenih zemalja prema Turskoj i sebični ciljevi primoravaju ih da, nažalost, zatvaraju oči pred istorijskom istinom.

Ako se boriš za Istinu - Svevišnji će ti pomoći, U borbi za istinu pobjeda je uvek na pravoj strani!

Autor je doktor pravnih nauka